

सन २०१७-१८ करीता इको टुरि झम (राज्य) योजनेतर्गत
वनक्षेत्रातील पर्यटन स्थळांच्या विकास कामांकरिता निधी
वितरण. (२४०६ २२९५)

महाराष्ट्र शासन

महसुल व वन विभाग

शासन निर्णय क्रमांक : निसप-२०१७/ प्र.क्र.१६६/फ- ५

मंत्रालय, मुंबई -४००० ०३२

दिनांक :- २० जानेवारी, २०१८

वाचा -

- १) वित्त विभागाचे शासन परिपत्रक क्र.अर्थसं/२०१७/प्र.क्र.७५/अर्थ-३, दि.१८.०४.२०१७.
- २) वित्त विभागाचे शासन परिपत्रक क्र.अर्थसं/२०१७/प्र.क्र.९४/अर्थ-३, दि.३०.०६.२०१७.
- ३) व्यवस्थापकीय संचालक महाराष्ट्र निसर्ग पर्यटन मंडळ नागपूर यांचे
पत्र क्र.कक्ष-२/यो/५२४, दि.१८.११.२०१७
- ४) अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (अर्थसंकल्प नियोजन व विकास), महाराष्ट्र राज्य, नागपूर
यांचे पत्र क्र. कक्ष-१/ पी/यो/नबाप्र/प्र.क्र.१५/१५८८/१७-१८, दि. १८.११.२०१७ व
पत्र क्र. कक्ष-१/ पी/यो/नबाप्र/प्र.क्र.१५/१८७३/१७-१८, दि.०६.०९.२०१८

प्रस्तावना

अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (अर्थसंकल्प, नियोजन व विकास) महाराष्ट्र राज्य नागपूर यांनी संदर्भाधीन पत्रान्वये सन २०१७-१८ करिता इको टुरीझम राज्य योजनेतर्गत वनक्षेत्रातील पर्यटन स्थळांचा विकास या योजनेतर्गत पुणे वनवृत्तातील, भांबूर्डा वन परिक्षेत्रातील मौजे हिंगणे व मौजे कोथरुड येथील निसर्ग पर्यटन स्थळाच्या विकासां अंतर्गत नविन बाब प्रस्तावाचे कामासाठी रु. ३२०.०८ लक्ष इतका निधी उपलब्ध करून देण्याबाबतचा प्रस्ताव सादर केला आहे.

शासन निर्णय दि. २८.०९.२०१६ अन्वये महाराष्ट्र निसर्ग पर्यटन विकास मंडळाच्या उपविधी नियमांना मान्यता देण्यात आली असून त्यामध्ये व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र निसर्ग पर्यटन मंडळ, नागपूर यांच्या अध्यक्षतेखाली गठीत करण्यात आलेल्या कार्यकारी समितीने प्रस्तावित पर्यटन स्थळाच्या विकास कामांना निधी उपलब्ध करून देण्याची शिफारस केली आहे.

राज्य योजना सन २०१७-१८ करीता इको टुरीझम (राज्य) योजनेतर्गत वनक्षेत्रातील पर्यटन स्थळांचा विकास (२४०६-२२९५) या योजनेअंतर्गत रु.८०००.०० लक्ष नियतव्यय मंजूर व अर्थसंकल्पित आहे. या निधीतून प्रस्तावित पर्यटन स्थळांचा विकास करण्यासाठी निधी मंजूर करण्याचा प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन होता.

शासन निर्णय :-

अपर प्रधान मुख्य वन संरक्षक (अर्थसंकल्प नियोजन व विकास), महाराष्ट्र राज्य, नागपूर यांनी प्रस्तावित केल्यानुसार पुणे वनवृत्त (पुणे विभागातील), भांबूर्डा वन परिक्षेत्रातील मौजे हिंगणे व मौजे कोथरुड येथील सोबतच्या प्रपत्र "अ" व "ब" मध्ये नमूद केलेल्या निसर्ग पर्यटन स्थळाच्या विकास कामासाठी रु.३०८.८३ लक्ष प्रस्तावास व पहिल्या टप्प्यात रु.१५४.४२ लक्ष खर्च करण्यास मान्यता प्रदान करण्यात येत आहे. पहिल्या टप्प्यात वितरीत करावयाच्या निधीचे विवरण शासन निर्णयासोबतच्या प्रपत्र "क" मध्ये दर्शविले आहे.

सदरहू शासकीय मान्यता खालील अटीच्या अधीन राहून देण्यात येत आहे.

१. सोबत जोडण्यात आलेल्या विवरणपत्रामध्ये नमुद केलेली विकास कामे करण्यासाठी उपरोक्त निधी खर्ची टाकण्यात यावा.

२. शासन निर्णय दि. १ डिसेंबर २०१६ अनुसार नियम पुस्तिकेच्या परिच्छेद ४.१ मध्ये नमूद केल्यानुसार निविदा प्रक्रियेत खरेदी किंमत रु. तीन लाख व त्यापेक्षा अधिक असल्यास ई-निविदा प्रणालीचा वापर करावा.

३. उपरोक्त खर्च विहीत कार्यपद्धतीनुसार तसेच अर्थसंकल्प वितरण प्रणालीवर उपलब्ध मासिक निधी प्रवाहानुसार खर्च करण्यात यावा. यामध्ये कोणतीही वित्तीय अनियमितता होणार नाही याची दक्षता घेण्यात यावी. तसेच सदरहू विकासाची कामे सन २०१७-१८ या आर्थिक वर्षात पूर्ण करण्यात यावीत. सदरहू रक्कम खर्ची पडल्यानंतर त्याचे उपयोगिता प्रमाणपत्र शासनास सादर करावे.

४. प्रस्तावित सर्व कामांना सक्षम प्राधिकारी यांची तांत्रिक व प्रशासकीय मंजूरी आहे याची खात्री करूनच कामे करावीत. तसेच सदरहू कामे करताना वन (संवर्धन) कायदा १९८०, भारतीय वन अधिनियम १९२७, वन्यजीव (संरक्षण) अधिनियम १९७२ मधील तरतुदींचा भंग होणार नाही तसेच सर्वोच्च न्यायालय/उच्च न्यायालय/केंद्र शासनाच्या व्याघ्र संवर्धन प्राधिकरण यांनी दिलेल्या मार्गदर्शक सुचना/आदेशांची अवहेलना होणार नाही याची सुद्धा दक्षता घ्यावी.

५. कार्यवाहीमध्ये खरेदीचा समावेश असल्यास शासनाने विहित केलेल्या कार्यपद्धती अवलंब करून खरेदी करण्यात यावी.

६. शासन निर्णयात नमुद कामासाठी इतर छोतातुन निधी घेण्यात येणार नाही व कामाची द्विरुक्ती होणार नाही याचे प्रमाणपत्र उपयोगिता प्रमाणपत्रासोबत द्यावे त्याशिवाय पुढील निधी उपलब्ध करून दिला जाणार नाही याची नोंद घ्यावी.

७. केंद्र शासन व राज्य शासनाचे निसर्ग पर्यटन धोरणाशी अनुकूल राहतील अशीच कामे कार्यान्वित करावी.

८. सदर प्रस्तावांतर्गत करावयाच्या कामाचा खर्च रु. १५४.४२ लक्ष (रुपये एक कोटी चौप्पन लक्ष बेचाळीस हजार फक्त) सन २०१७-१८ साठी मागणी क्र. सी-०७-२४०६ वनीकरण व वन्यजीवन, पंचवार्षिक योजनांतर्गत योजना (०२) (०६) इको टुरिझम (राज्य) (२४०६-२२९५) या लेखाशिर्षाखाली खर्ची टाकण्यात यावा.

९. वित्त विभागाने निर्गमित केलेल्या विविध मार्गदर्शक सूचनांचे व वित्त विभागाने जारी केलेल्या परिपत्रकांचे काटेकोर पालन करावे. यामध्ये वित्तीय अनियमितता होणार नाही याची दक्षता घ्यावी.

सदरहू शासन निर्णय वित्त विभागाचे परिपत्रक क्र. अर्थसं-२०१७ /प्र.क्र.७५/अर्थ-३ दि.१८ एप्रिल, २०१७ अन्वये प्रशासकीय विभागांना प्रदान करण्यात आलेल्या अधिकारान्वये निर्गमित करण्यात येत आहे.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेताक २०१८०१२०१३४६१३३७१९ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(सुजय दोडल)
सह सचिव, महसूल व वन विभाग

प्रति,

- (१) प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (वनबल प्रमुख) , महाराष्ट्र राज्य, नागपूर
- (२) प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (वन्यजीव) , महाराष्ट्र राज्य, नागपूर
- (३) अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (अर्थसंकल्प नियोजन व विकास), महाराष्ट्र राज्य, नागपूर
- (४) व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र निसर्ग पर्यटन मंडळ, नागपूर.
- (५) मुख्य वनसंरक्षक (प्रादेशिक), पुणे.
- (६) उप वनसंरक्षक, पुणे
- (७) महालेखापाल, १/२ (लेखा व अनुज्ञेयता)/(लेखापरीक्षा), मुंबई/नागपूर.
- (८) जिल्हा कोषागार अधिकारी, पुणे.
- (९) कक्ष अधिकारी (व्यय-१०)(विनियम)/, वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- (१०) ब-१/फ-१ कार्यासन, महसूल व वन विभाग ,मंत्रालय, मुंबई.
- (११) निवड नस्ती, फ-५

शासन निर्णय क्रमांक निसप १११७/ प्र.क्र.१६६/फ-५, दि. २० जानेवारी, २०१८ सोबतचे
प्रपत्र “अ”
हिंगणे सर्वे क्रमांक १७

अ.क्र.	कार्यान्वयन यंत्रणा	कामे	परिणाम	अंदाजीत खर्च (रक्कम लाखात.)
१	मुख्य वनसंरक्षक (प्रादेशिक), पुणे	वनतलाव खोदणे क्र.२	१	२.९६
२		वनतलाव क्र.२मध्ये कायम स्वरूपी पाणी साठण्या करीता जलरोधक उपचार देणे	१	२.८९
३		संरक्षण कुटी उभारणे	१	३.००
४		पाणी साठवण टाकी क्र.१ तयार करणे	१	२.९६
५		मोटर, पाईप, पंप इत्यादी	१	२.९०
६		संरक्षण व देखभाल	१	१.२५
७		सौर दिवे बसविणे	२०	७.००
८		फायबर कचारा कुंडी बसविणे	२०	३.००
९		क्षेत्राचा कंटूर सर्वे करणे	७	०.४३
		एकूण		२६.३९

हिंगणे सर्वे क्रमांक १८

अ.क्र.	कार्यान्वयन यंत्रणा	कामे	परिणाम	अंदाजीत खर्च (रक्कम लाखात.)
१	मुख्य वनसंरक्षक (प्रादेशिक), पुणे	प्रवेशदवार बसविणे	२	५.१०
२		वनतलाव खोदणे क्र.१	१	२.९७
३		वनतलाव क्र.१ मध्ये कायम स्वरूपी पाणी साठण्या करीता जलरोधक उपचार देणे	१	२.८९
४		मोठा निरीक्षण मनोरा (पॅगोडा) उभारणे - १	१	२.९३
५		पॅगोडास लागडी आभास देणे	१	२.५२
६		क्षेत्राचा कंटूर सर्वे करणे	१०	०.६०
७		संरक्षण व देखभाल	१	१.२५
८		माहिती फलक लावणे	३०	१५.००
९		प्रवेश कमान उभारणे	१	२.१०
१०		प्रवेशदवार कमानीस लाकडी आभास देणे	१	२.९२
११		लाकडी आभासाचे बाक बनविणे	१५	२.९८
१२		पाणी साठवण टाकी क्रमांक १ तयार करणे	१	२.९६
१३		पंप पाईपलाईन इत्यादी	१	२.९५
१४		वन तलावाभौवती सुशोभीकरण करणे	१	३.००
१५		सौर दिवे बसविणे	३३	११.५५
१६		फायबरच्या कचाराकुंडया बसविणे	२०	३.००
१७		प्राण्यांची प्रतिकृती उभारणे	१०	२५.००
१८		बालउद्यान लहान मुलांसाठी फायबरची खेळणी	१०	२५.००

१९		फायबर संरक्षण कुटी उभारणे	१	३.००
२०		निरीक्षण मनोरा सभोवताली सुशोभीकरण करणे	१	३.००
		एकूण		११९.१२
		एकूण एकंदर		१४६.३१

शासन निर्णय क्रमांक निसप १९१७/ प्र.क्र.१६६/फ-५, दि. २० जानेवारी, २०१८ सोबतचे

प्रपत्र “ब”

कोथरुड सर्वे क्रमांक १०२

अ.क्र.	कार्यान्वयन यंत्रणा	कामे	परिणाम	अंदाजीत खर्च (रुक्कम लाखात.)
१	मुख्य वनसंरक्षक (प्रादेशिक), पुणे	माहिती फलक लावणे	२०	१०.००
२		प्रवेशद्वार बसविणे	१	२.३४
३		प्रवेशद्वार कमान तयार करणे	१	२.१०
४		प्रवेशद्वार कमनीस लाकडी आभास देणे	१	२.१२
५		लाकडी आभासाचे बाक बनविणे	१५	४.५०
६		वनतलाव खोदणे क्र.१	१	२.९६
७		वनतलाव खोदणे क्र.२	१	२.९६
८		वनतलाव खोदणे क्र.३	१	२.९६
९		वनतलाव क्र.१ मध्ये कायम स्वरूपी पाणी साठण्या करिता जलरोधक उपचार देणे	१	२.८९
१०		वनतलाव क्र.२ मध्ये कायम स्वरूपी पाणी साठण्या करिता जलरोधक उपचार देणे	१	२.८९
११		वनतलाव क्र.३ मध्ये कायम स्वरूपी पाणी साठण्या करिता जलरोधक उपचार देणे	१	२.८९
१२		फायबर संरक्षण कुटी उभारणे	१	३.००
१३		पाणी साठवण टाकी क्र.१ तयार करणे	१	२.९६
१४		पाणी साठवण टाकी क्र.२ तयार करणे	१	२.९६
१५		पाणी साठवण टाकी क्र.३ तयार करणे	१	२.९६
१६		वन तलावासभोवती सुशोभिकरण करणे	३	३.००
१७		सौर दिवे बसविणे	२०	७.००
१८		फायबरच्या कचरा कुंडया बसविणे	३०	४.५०
१९		मोठे जल शोषक चर खोदून त्यावर बांबूची लागवड करणे	२५	२५.००
२०		क्षेत्राचा कंटुर सर्वे करणे	५०	३.००
२१		प्राण्यांची प्रतिकृती उभारणे	२५	२५.००
२२		संरक्षण व देखभाल	१	१.२५
२३		बाल उद्यान लहान मुलांसाठी फायबरची खेळणी संच	१०	२०.००
२४		जैव विविधता वन तयार करणे	१	१०.००
२५		वनक्षेत्रातील प्राचीन म्हातोबा मंदिर परिसरात देवराई विकसीत करणे	१५०	१०.००
२६		मोटार पाईप पंप इत्यादी	१	३.२८
		एकूण		१६२.५२

शासन निर्णय क्रमांक निसप १११७ / प्र.क्र.१६६/फ-५, दि. २० जानेवारी, २०१८ सोबतचे
प्रपत्र “क”

अ.क्र.	नियंत्रक अधिकारी	निसर्ग पर्यटन क्षेत्राचे नाव	मंजूर तरतूद (रुपये लाखात)	पहिल्या टप्प्यात वितरीत करावयाचा निधी (रुपये लाखात)
१	मुख्य वन संरक्षक (प्रादेशिक), पुणे	मौजे हिंगणे सर्वे क्र.१७	२६.३९	१३.२०
२	मुख्य वन संरक्षक (प्रादेशिक), पुणे	मौजे हिंगणे सर्वे क्र. १८	११९.९२	५९.९६
३	मुख्य वन संरक्षक (प्रादेशिक), पुणे	मौजे कोथरुड सर्वे क्र.१०२	१६२.५२	८९.२६
		एकूण	३०८.८३	१५४.४२